

ლიტერატურის ფუნქციისათვის: სოლიდარობა
და ომის ნარატივი ომისა და ანტიომის
ლიტერატურაში

FOR THE FUNCTION OF LITERATURE: SOLIDARITY
AND WAR NARRATIVE IN MILITARY AND ANTI-WAR
LITERATURE

ნინო პოპიაშვილი

Nino Popiashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: ლიტერატურის ფუნქციურობა, ომის
ლიტერატურა, ანტიომის ლიტერატურა

Keywords: functionality of literature, military literature, anti-war
literature

ლიტერატურა, როგორც ხელოვნების ესთეტიკური ფუნქციის მატარებელი დარგი, ერთი მხრივ, არის მყარი და უცვლელი, უნივერსალური ფენომენი, რომელიც თავის თავში მოიცავს „მხატვრულ წვდომას“, ხოლო, მეორე მხრივ, ლიტერატურა, როგორც პროცესების თანმდევი რეფლექსია, იცვლება იმდენად, რამდენადაც იცვლება საზოგადოება, ღირებულებები, შეხედულებები. შესაბამისად, ლიტერატურა ასახავს ცვილებებსაც და სიახლეებსაც. ეს მიდგომა განსაკუთრებით აქტუალური გახდა „ახალი ისტორიზმის“ ლიტერატურულ კვლევებში, რომლებშიც ლიტერატურული ტექსტის შექმნაში მონაწილეობს კულტურული სისტემა, რომელიც ქმნის ტექსტის ძირითად მოტივს, არსებით ტენდენციებს, მიმართულებასა და განვითარებას.

ომი, როგორც საგმირო საქმეთა ჰეროიკული აღწერა, ანტიკური ლიტერატურიდან იღებს სათავეს. ეს ტერმინი მოიცავს ომის თემაზე შექმნილ ტექსტებს, რომლებიც ომით არის ინსპირირებული, თუმცა ომის ლიტერატურა აღნიშნავს ისეთ ნაწარმოებებსაც, რომლებშიც საომარი მოქმედებები არ აღიწერება, მაგრამ ომის გამოცდილებაა ნაჩვენები.

პირველი მსოფლიო ომის დროს შექმნილი ტერმინი, ომის ლიტერატურა, კიდევ უფრო გაღრმავდა და გაფართოვდა მეორე მსოფლიო ომის დროს. ანტიომის ლიტერატურა ომის ლიტერატურის შემდგომ და მის დისკურსში განვითარებული ტერმინია, სადაც წამყვანია სამოქალაქო ჰეროიზმი, სოლიდარობა, ომის ადამიანური მხარე, ტრაგიზმი. ანტიომის, იგივე ანტიმილიტარისტული ლიტერატურა გამოკვეთს ადამიანის უფლებებს, პირად და საზოგადო ტრაგედიებს, რომლებშიც გამარჯვებული არცერთი მხარე არ არის.

მოხსენებაში ვისაუბრებთ ლიტერატურის ფუნქციურ დატვირთვაზე ომისა და ანტიომის ლიტერატურაში. ყურადღებას გავამახვილებთ სოლიდარობისა და ომის გამოცდილების დისკურსებზე თანამედროვე ქართული ლიტერატურის მაგალითზე.

ლიტერატურა:

უელეკი, რ., და უორენი, ო. (2010). ლიტერატურის თეორია, თბილისი: ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა.

კვაჭანტირაძე, მ. (2011). ლიტერატურის ისტორია და „ახალი ისტორიზმი“, ჟურნალი „კრიტიკა“ #6, 3-22, თბილისი: შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი.

პოპიაშვილი, ნ. (2015). ომისა და ანტიომის ლიტერატურა (თანამედროვე ქართული და ოსური ლიტერატურის მაგალითზე), კრებულში: საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „ქართულ-ოსური ურთიერთობების განვითარების პერსპექტივები“, მასალები, 236-243 თბილისი: თსუ გამომცემლობა.

პოპიაშვილი, ნ. (2020). მშვიდობის ლიტერატურა: თეორიული ჩარჩო და ქართული კონტექსტი. კრებულში: მეექვსე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის „ქართულ-ოსური ურთიერთობების განვითარების პერსპექტივები“, მასალები, 275-285, თბილისი: ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

On the one hand, literature, as a field that carries the aesthetic function of art, is sustained and unchanged, a universal phenomenon that includes “artistic access”, and on the other hand, literature, as a reflection accompanying processes, changes as much as the society, values, points of view change. Accordingly, the literature reflects both change and innovation. This approach has become particularly topical in the literary studies of the “New Historicism”, where a cultural system participates in the creation of a literary text, which creates the basic motive of the text, substantive trends, direction and development.

War, as a heroic description of heroic deeds, traces its roots back to ancient literature. The term includes military-themed texts inspired by war, although military literature also marks out such writings where military actions are not described but the experience of war is shown.

The term Military Literature, which appeared during the First World War, was further deepened and expanded during the Second World War. Anti-war literature is a term developed after military literature and in its discourse, where civil heroism, solidarity, the human side of war, tragedy have taken the lead. Anti-war, the same anti-military literature singles out human rights, personal and social tragedies, where neither side is the winner.

In the report, we will discuss the functional load of literature in military and anti-war literature. We will pay special attention to the discourses of solidarity and the experience of war on the example of contemporary Georgian literature.

References:

- Uelek, R. Uoren, O.** (2010). *Liṭeraṭuris teoria* [Theory of Literature]. Tbilisi: Ilia State University Press.
- Kvachantiradze, M.** (2011). *Liṭeraṭuris iṣṭoria da “aḡali iṣṭorizmi”* [History of Literature and “New Historism”]. “Kriṭika”, 6, 3-22, Tbilisi: Shota Rustaveli Institute Of Georgian Literature Press.
- Popiashvili, N.** (2015). *Omisa da anṭiomis liṭeraṭura (tanamedrove kartuli da osuri liṭeraṭuris magalitze)* [Literature of War and Anti-War (Based on the example of modern Georgian and Ossetian Literature)]. in: International Scientific Conference “Development of Georgian-Ossetian Relationship”. Tbilisi: TSU Press.
- Popiashvili, N.** (2020) *Mṣvidobis liṭeraṭura: teoriuli čarčo da Kartuli ḡoṅṅekṣṭi*, [Peace Literature: Theoretical Framework and the Georgian Context], in: VI International Scientific Conference “Development of Georgian-Ossetian Relationship”. Tbilisi: TSU Press.